

EUROREGION SILESIA

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Biuletyn Euroregionu Silesia

Grudzień 2021 • Numer 18

Wiadomości z Euroregionu Silesia

Ostatnie wieże widokowe transgranicznego szlaku „Silesianka” ukończone

W bieżącym roku ukończono ostatnie trzy wieże widokowe na transgranicznym szlaku „Silesianka”. W sierpniu otwarto uroczyste zmodernizowaną Basztę Rycerską w Wodzisławiu Śląskim oraz nowo zbudowaną wieżę widokową w Jeseníku nad Odrou – Blahutovicach. Natomiast pod koniec września udostępniono nową wieżę „Halaška” w Budišovie nad Budišovkou. Tym samym zakończono część inwestycyjną projektu pn. „Silesianka – szlak wież i platform widokowych w Euroregionie Silesia”. Nadchodzące miesiące będą poświęcone połączeniu 34 obiektów na szlaku w ramach nowego transgranicznego produktu turystycznego. Zdjęcia i szczegółowe informacje na temat nowych wież widokowych i całego szlaku, w tym mapa, znajdują się w niniejszym numerze naszego Biuletynu.

Zrzeszenie Euroregionów Republiki Czeskiej

Dnia 28 lipca 2021 roku w Muzeum Północnych Czech w Libercu uroczyste podpisano Memorandum o wzajemnej współpracy w ramach nowo powstałej platformy Zrzeszenia Euroregionów Republiki Czeskiej. Ten uroczysty akt zapoczątkował ścisłą współpracę sygnatariuszy memorandum w sprawach dotyczących aktualnych i przyszłych wyzwań stojących przed regionami przygranicznymi oraz związanych ze współpracą transgraniczną na wszystkich czeskich granicach.

Aktualnie o Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia

W bieżącym roku przeprowadzono kolejne 4 nabory nowych wniosków o dofinansowanie z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska. Na dzień 30.11.2021 roku zatwierdzono łącznie 310 wniosków polskich i czeskich wnioskodawców, a kolejnych 31 wniosków będzie jeszcze poddanych rozpatrzeniu. Po zakończeniu 14. naboru na początku listopada nabór nowych kolejnych wniosków na razie został wstrzymany. Ponieważ od długiego czasu niesprzyjająca sytuacja epidemiczna związana z COVID-19 wpływa na realizację Funduszu i poszczególnych projektów, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, będące Instytucją Zarządzającą

programu, postanowiło umożliwić Euroregionom przedłużenie czasu realizacji Funduszu, jednak maksymalnie do października 2023 roku. W niektórych osiach priorytetowych Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia wciąż dostępne są wolne środki finansowe, a więc Euroregion Silesia obecnie uzgadnia możliwość ogłoszenia ostatniego, 15. naboru w I kwartale 2022 roku, a także przedłużenie najpóźniejszego terminu zakończenia poszczególnych projektów. Aktualne informacje umieszczane są na stronach www.euroregion-silesia.pl.

Warsztaty dla koordynatorów projektów transgranicznych w Euroregionie Silesia

W październiku 2021 roku koordynatorzy projektów transgranicznych z grona pracowników polskiego i czeskiego sekretariatu Euroregionu Silesia uczestniczyli wspólnie w dwudniowych warsztatach w Ustroniu. W trakcie warsztatów pn. „Lider zespołu projektowego – Leadership, Project team” uczestnicy mogli przetestować m.in. działania polegające na kierowaniu zespołem projektowym, budowaniu autorytetu, motywacji, komunikacji, rozwiązywaniu konfliktów w zespole projektowym. Na bazie doświadczeń wyniesionych z tych warsztatów oba sekretariaty przygotowały na początek grudnia dwa interaktywne warsztaty skierowane do koordynatorów projektów transgranicznych na terenie Euroregionu Silesia. Oprócz zagadnień związanych z rozwijaniem kompetencji menadżera projektu w programie ujęto aktualne informacje dotyczące zarówno obecnego stanu, jak i przyszłości programów czesko-polskiej współpracy transgranicznej, w tym Funduszy Małych Projektów, a także „kącik językowy” w celu sprawdzenia znajomości języka partnerów transgranicznych.

Strategia Rozwoju Euroregionu Silesia na okres 2021-2027

Opracowanie strategicznego dokumentu Euroregionu Silesia na okres 2021-2027 dobiega końca. Podstawą dokumentu strategicznego na nowy okres była Strategia zaktualizowana w 2019 roku. Na przestrzeni bieżącego roku dokonano weryfikacji i aktualizacji jej obszernej części analitycznej i tematycznych analiz SWOT będących podstawą części projektowej. W czerwcu 2021 roku Euroregion Silesia przeprowadził badania ankietowe dotyczące programów Unii Europejskiej wspierających współpracę transgraniczną. Nieodłącznym elementem Strategii jest także część wdrażająca, która będzie na bieżąco oceniana przez wspólną grupę roboczą powołaną już w 2014 roku.

Wideokonferencja poświęcona nowemu programowi Interreg Czechy-Polska 2021-2027

15 listopada 2021 roku odbyła się wideokonferencja dotycząca nowego programu czesko-polskiej współpracy transgranicznej. Na konferencji zaprezentowano strukturę nowego programu, jego poszczególne osie priorytetowe, typy działań, budżet programu, a także wskaźniki. Przedstawiono też podstawowe informacje dotyczące Funduszu Małych Projektów. Dokument programowy zostanie przekazany Komisji Europejskiej do zatwierdzenia w I kwartale 2022 roku. Szczegółowe informacje na temat nowego programu Interreg Czechy-Polska 2021-2027 znajdują się na łamach niniejszego Biuletynu. Aktualne informacje należy śledzić na stronach programu www.cz-pl.eu.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Biuletyn Euroregionu Silesia nr 18 / grudzień 2021

Wydawca: Euroregion Silesia – CZ, Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika

Redakcja: Jana Novotná Galuszková, Daria Karczyczyńska, Agnieszka Zymelka

Adres redakcji: Pekařská 4, 746 01 Opava, Česká republika, tel.: +420 420 606732270,
e-mail: info@euroregion-silesia.cz, www.euroregion-silesia.cz

Zdjęcia: archiwum Euroregionu Silesia, członków i odbiorców końcowych
na stronie tytułowej: Nowa wieża widokowa w Jeseníku nad Odrou – Blahutovicach

Tłumaczenie: Karina Kurková

Opracowanie graficzne: Pavel Bárta

Druk: Tiskárna Grafico s.r.o., Opava

Nakład: 1 000 egz.

Numer ewidencyjny MK ČR E 21341, ISSN 2084-0020

Egzemplarz bezpłatny

Zrzeszenie Euroregionów Republiki Czeskiej

Na przygranicznych terenach Republiki Czeskiej działa łącznie 13 euroregionów, w tym 9 dwustronnych i 4 trójstronne.

Nazwa Euroregionu / nazwa Euroregionu w krajach partnerskich	Kraj partnerski	Link do stron internetowych
NISA / Neisse, Nysa	Niemcy, Polska	www.ern.cz
LABE / Elbe	Niemcy	www.euroregion-elbe-labe.eu
KRUŠNOHOŘÍ / Erzgebirge	Niemcy	www.euroreg.cz
EGRENSIS / Egrensis	Niemcy	www.euregio-egrensis.cz
ŠUMAVA / Bayerischer Wald, Mühlviertel	Niemcy, Austria	www.euregio.cz
GLACENSIS / Glacensis	Polska	www.euro-glacensis.cz
PRADĚD / Pradziad	Polska	www.europraded.cz
SILESIA / Silesia	Polska	www.euroregion-silesia.cz
TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO / Śląsk Cieszyński	Polska	www.irsts.cz
BESKYDY / Beskidy, Beskydy	Polska, Słowacja	www.regionbeskydy.cz
BÍLÉ KARPATY / Biele Karpaty	Słowacja	www.regionbilekarpaty.cz
POMORAVÍ	Austria, Słowacja	www.euroregion-pomoravi.cz
SILVA NORTICA / Waldviertel	Austria	www.silvanortica.com

W odróżnieniu od euroregionów w Polsce, gdzie współpracują one od wielu lat w ramach sieci pod nazwą „Forum Polskich Regionów Granicznych”, a w 2012 roku nawet powołały stowarzyszenie pod nazwą „Federacja Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej”, współpraca euroregionów wszystkich obszarów przygranicznych Republiki Czeskiej była do niedawna tylko okazjonalna (np. w ramach przygotowania programów współpracy transgranicznej na nowy okres programowania). Bardziej intensywna współpraca euroregionalna miała miejsce głównie na poszczególnych pograniczach. Chociaż współpraca euroregionów na polsko-czeskim pograniczu jest bardzo intensywna i wzorcowa, w ostatnim czasie pojawiła się potrzeba rozwiązywania problemów euroregionalnych i wymiany doświadczeń także z euroregionami z innych obszarów przygranicznych w Republice Czeskiej. W wyniku inicjatywy przedstawicieli Euroregionu Nisa ożywiono współpracę wszystkich euroregionów, a także ideę wznowienia działalności niedziałającego Zrzeszenia Euroregionów RCz, które od swojego powstania zrzeszało tylko euroregiony na granicy czesko-niemieckiej i czesko-austriackiej, a w ostatnich latach całkowicie przeżywało stagnację.

Dnia 28 lipca 2021 roku w Muzeum Północnych Czech w Libercu uroczystie podpisano Memorandum o wzajemnej współpracy w ramach nowo powstałej platformy **Zrzeszenia Euroregionów Republiki Czeskiej**. Ten uroczysty akt zapoczątkował ścisłą współpracę sygnatariuszy memorandum w sprawach dotyczących aktualnych i przyszłych wyzwań stojących przed regionami przygranicznymi oraz związanych ze współpracą transgraniczną na wszystkich czeskich granicach.

Celem Zrzeszenia jest obrona wspólnych interesów w ramach Unii Europejskiej oraz opiniowanie legislacyjnego uregulowania współpracy transgranicznej na szczeblu krajowym i europejskim. Dzięki nowej platformie

euroregiony mogą lepiej współpracować przygotowując transgraniczne programy pomocowe na okres 2021-2027 oraz w ramach tych programów przy przygotowaniu funduszy małych projektów, by środki unijne były wykorzystane na faktyczne potrzeby tych regionów i ich mieszkańców. Nie mniej ważnym zadaniem Zrzeszenia jest dążenie do zmniejszenia ciężaru administracyjnego funduszy małych projektów, którymi euroregiony tradycyjnie zarządzają i dzięki którym współfinansowane są przede wszystkim projekty people-to-people. Ambicją Zrzeszenia jest ponadto podniesienie roli euroregionów w rozwoju regionalnym RCz, w szczególności ich ujęcie w ustawie dotyczącej wspierania rozwoju regionalnego, włączenie ich do procesu tworzenia krajowych dokumentów strategicznych w zakresie rozwoju regionalnego oraz włączenie Zrzeszenia do Stałej Konferencji Krajowej, która zapewnia wzajemne powiązania i koordynację partnerów regionalnych w realizacji Porozumienia o partnerstwie i programach współfinansowanych z funduszy europejskich.

Uroczyste podpisanie memorandum dnia 28 lipca 2021 roku odbyło się symbolicznie na terenie Euroregionu Nisa-Nysa-Neisse, który jako najstarszy Euroregion w Europie Środkowej i Wschodniej w 2021 roku obchodzi swoje 30-lecie. Zdjęcie: archiwum Euroregionu Nisa

FELIERTON

Z głową w obłokach

Choć od wczesnego dzieciństwa boję się wysokości, moja akrofofia nigdy nie zabraniała mi chodzić „z głową w obłokach” i marzyć o dużych rzeczach. Chciałam mieć większą siłę od mojego irytującego kuzyna, bym mogła dać mu radę, chciałam mieszkać w większym mieście niż Opawa i miałam też wiele wielkich marzeń o swojej karierze zawodowej. Najpierw chciałam zostać lekarką, potem dżokejką i wygrać Wielką Pardubicką, chciałam być też farmaceutką, aktorką, japonistką czy tłumaczką. Ale po kolei... Moje marzenie o lekarce, która raz po raz ratuje życie ludzkie, ulotniło się w chwili, gdy okazało się, że nie mogę patrzeć na krew. Do kariery dżokejki wprawdzie solidnie się przygotowywałam i przez kilka lat każdy dzień spędzałam przy koniach, byłam nawet zdecydowana pójść do szkoły średniej do słowackiej Šali ukierunkowanej na jeździectwo, ale potem zaczęłam szybko rosnąć, a gdy mój wzrost osiągnął 175 centymetrów, zrozumiałam, że dżokejka to ze mnie nie będzie. Musiałam się też pożegnać z karierą farmaceutki, ponieważ roztwory chemiczne i ich przygotowanie było dla mnie w szkole podstawowej „czeskim filmem”. Z marzenia o słynnej aktorce Janie z Opawy nie chciałam tak szybko zrezygnować, ale w końcu zgodziłam się ze swoim otoczeniem, że talentu artystycznego to ja nie mam. Jak się jednak okazało, talentu do języków miałam co niemiara. Już w dzieciństwie nauczyłam się rosyjskiego i angielskiego i reprezentowałam szkołę w różnych konkursach językowych, więc w szkole średniej kontynuowałam przygodę z niemieckim i... japońskim! Postanowiłam bowiem, że zostanę jedną z niewielu japonistów w ówczesnej Czechosłowacji. Dojeżdżałam do Ostrawy na kurs japońskiego, uczciwie uczyłam się katakany

i hiragany, japońskich systemów pisma sylabicznego, wydałam dużo pieniędzy na słownik japońsko-rosyjski (ponieważ w tym czasie żadnego czeskiego nie było) i jeszcze dziś pamiętam, jak z dumą przeczytałam swój pierwszy tekst (choć zupełnie na odwrót, ponieważ zapomniałam, że należy czytać tradycyjnym japońskim sposobem – z prawej strony i z góry na dół!). Małymi kroczkami zbliżałam się do spełnienia swojego japońskiego marzenia, ale gdy chciałam złożyć podanie na jedyny uniwersytet, na którym można było studiować japonistykę, zamiast tego kierunku uruchomiono mongolistykę. A to mnie oczywiście nie ciekawiło. Nie spełniło się też marzenie o tłumaczcze języka angielskiego i rosyjskiego, nie pozostawało więc nic innego, tylko wrócić na ziemię i zamiast marzeniami zacząć żyć prawdziwym życiem...

Dziś już nie mam żadnych wielkich marzeń. Z kuzynem, który jest o głowę niższy ode mnie, już od dawna nie chcę się bić, a moja ukochana Opawa jest bardzo bliska memu sercu, podobnie jak euroregion, dla którego niczym pszczołka robotnica pracuję już od ponad dwudziestu lat. I wydaje mi się, że gdy będę kiedyś ponownie chciała doznać tego upojnego uczucia „głowy w obłokach”, które miewałam w młodości, będę musiała chyba wejść na jedną z wież widokowych naszej Silesianki. I obym w końcu pokonała ten swój lęk wysokości!

*Autorka felietonu **Jana Novotná Galuszková** już od ponad dwudziestu lat pracuje jako sekretarz czeskiej części Euroregionu Silesia. Jako przewodnicząca Macierzy Śląskiej działa także na rzecz wszechstronnego rozwoju Śląska.*

Nowe wieże widokowe na szlaku „Silesianka”

W bieżącym roku ukończono ostatnie trzy wieże widokowe na transgranicznym szlaku „Silesianka”. W sierpniu otwarto uroczyście zmodernizowaną Basztę Rycerską w Wodzisławiu Śląskim oraz nowo zbudowaną wieżę widokową w Jeseníku nad Odrou – Blahutovicach. Natomiast pod koniec września udostępniono nową wieżę „Halaška” w Budišovie nad Budišovkou. Tym samym zakończono część inwestycyjną projektu pn. „Silesianka – szlak wież i platform widokowych w Euroregionie Silesia”. Nadchodzące miesiące będą poświęcone połączeniu 34 obiektów na szlaku w ramach nowego transgranicznego produktu turystycznego. W celu ozna-

kowania szlaku wszystkie obiekty zostaną wyposażone w tablice zawierające informacje, kody QR oraz metalowe pieczęcie. Zespół projektowy pracuje obecnie nad programem lojalnościowym, materiałami promocyjnymi, gramami, kartami poszczególnych obiektów i wspólnymi stronami internetowymi. Kompleksowy transgraniczny produkt „Silesianka” będzie przygotowany na rozpoczęcie sezonu turystycznego 2022, jednak już teraz w okresie zimowym można odwiedzić niektóre obiekty lub podróżować po szlaku przynajmniej palcem po mapie umieszczonej na kolejnej stronie i zaplanować, które miejsca warto będzie odwiedzić w pierwszej kolejności, gdy tylko pojawią się pierwsze promienie wiosennego słońca.

Baszta Rycerska w Wodzisławiu Śląskim

Baszta Rycerska w Wodzisławiu Śląskim zwana Wieżą Romanetyczną to neogotycka, blisko 20 metrowa wieża stylizowana na średniowieczną basztę, która obecnie stała się jednym z głównych symboli Wodzisławia Śląskiego. Baszta to pozostałość po dawnym zamczku myśliwskim, wybudowana w latach 1867-1868 w lesie miejskim na tzw. Grodzisku przez ówczesnego właściciela miasta, zagorzałego romantyka, Edwarda Braunsa. W 1925 roku właścicielami baszty oraz przyległego terenu zostali Stefan Krzystek i Jan Kowol – wodzisławscy kupcy. Utworzyli z niej punkt widokowy oraz restaurację. W 1938 roku baszta zaczęła popadać w ruinę i tak było do 1991 roku, kiedy staraniem Towarzystwa Miłośników Ziemi Wodzisławskiej basztę odrestaurowano i utworzono punkt widokowy. W czerwcu 2004 roku baszta została podpalona przez nieznaną sprawców i popadła w ruinę. W 2012 r. zostały wyremontowane mury i elewacja zewnętrzna. W 2021 roku, dzięki realizacji projektu „Silesianka”, ten punkt widokowy został ponownie udostępniony turystom i od pierwszego momentu cieszy się dużym zainteresowaniem. Z wieży roztaczają się cudowne widoki na miasto. W jej ładnych wnętrzach można zapoznać się z historią tej nietradycyjnej budowli, a także wykorzystać je do wyjątkowych okazji, np. na ceremonię ślubną.

Wieża widokowa w Jeseníku nad Odrou – Blahutovicach

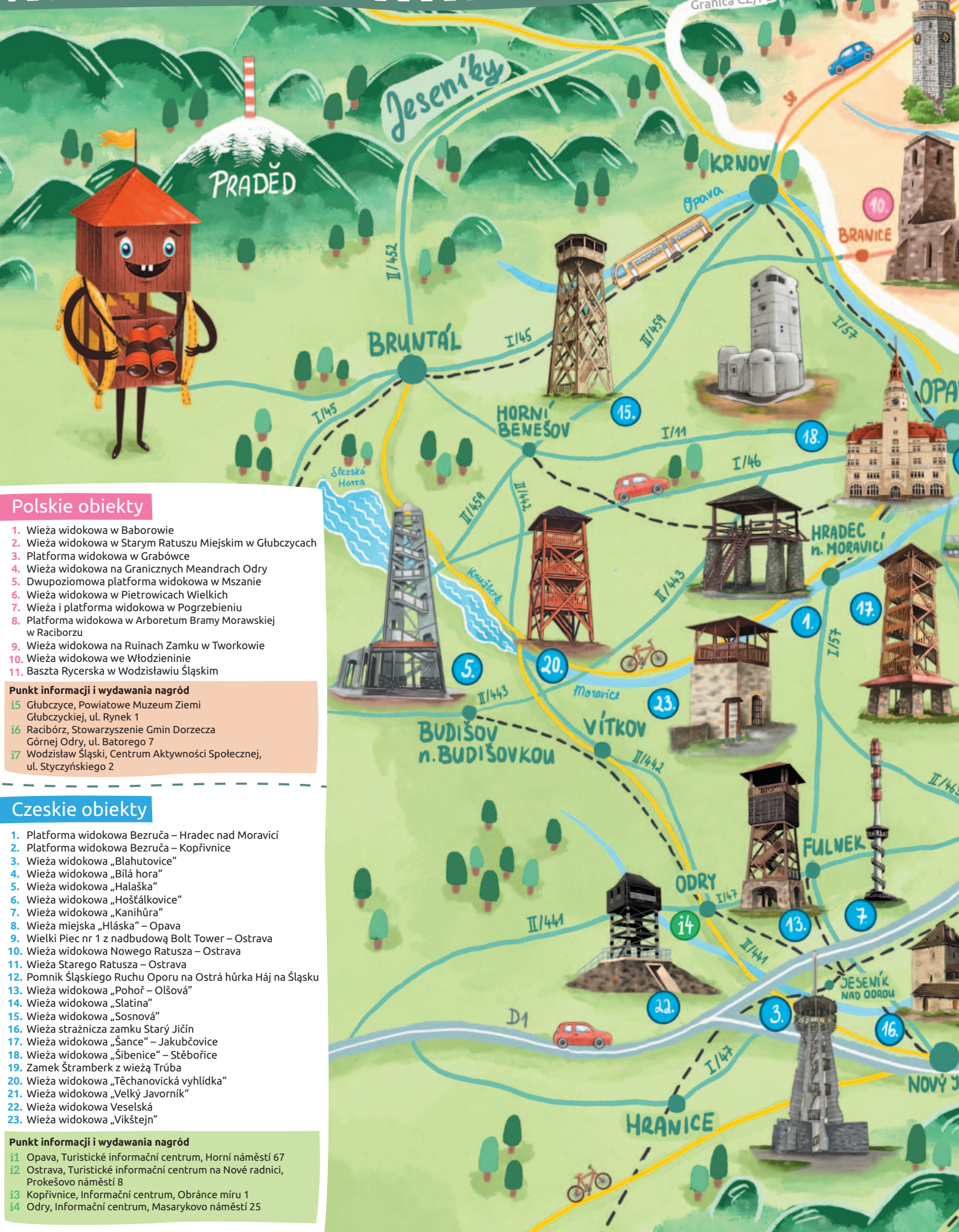
Wieża widokowa Blahutovice została zbudowana w dzielnicy Blahutovice w miejscowości Jeseník nad Odrou na wzniesieniu noszącym tę samą nazwę (331 m n.p.m.). Wieża widokowa została zgłoszona do konkursu Budowla Roku 2021, a powstała według projektu architekta Tomáša Kudělki. Posiada niepowtarzalną konstrukcję w kształcie stożka, którą otaczają stalowe kręte schody i 8 drewnianych trójkątnych pilastrów. Wieża ma wysokość 27,5 m. Taras widokowy umieszczony jest na wysokości 15 m i można z niego podziwiać Beskidy z Łysą Górą, wzgórze Hostýnské i Oderské vrchy i park krajobrazowy Poodří. Wieża jest dostępna codziennie przez okrągły rok.

Wieża widokowa Halaška w Budišovie nad Budišovkou

Wieża widokowa Halaška stoi na północny zachód od Budišova nad Budišovkou na niedalekim wzniesieniu Kopřivná (641 m n.p.m.). Wieżę nazwano imieniem pochodzącego stąd fizyka i astronoma Františka Ignáca Kassiána Halaški. Szary kolor stalowej czworobocznej konstrukcji przypomina łupek, który w tym regionie występuje. Taras widokowy wieży, do którego prowadzą 144 stopnie łamanych schodów ze stalowych krętek, znajduje się na wysokości ok. 28 metrów. Z tarasu widokowego roztaczają się przepiękne widoki na Jesioniki z Pradziadem, zapórę Kružberk, nizinę opawską i ostrawską po Beskidy.

„SILESIANKA“ - szlak wież i platform widokowych w Euroregionie Silesia

Polskie obiekty

1. Wieża widokowa w Baborowie
2. Wieża widokowa w Starym Ratuszu Miejskim w Głubczycach
3. Platforma widokowa w Grabówce
4. Wieża widokowa na Granicznych Meandrach Odry
5. Dwupoziomowa platforma widokowa w Mszanie
6. Wieża widokowa w Pietrowicach Wielkich
7. Wieża i platforma widokowa w Pogrzebieniu
8. Platforma widokowa w Arboretum Bramy Morawskiej w Raciborzu
9. Wieża widokowa na Ruinach Zamku w Tworkowie
10. Wieża widokowa we Włodzieniu
11. Baszta Rycerska w Wodzisławiu Śląskim

Punkt informacji i wydawania nagród

- i5 Głubczyce, Powiatowe Muzeum Ziemi Głubczyckiej, ul. Rynek 1
- i6 Racibórz, Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry, ul. Batorego 7
- i7 Wodzisław Śląski, Centrum Aktywności Społecznej, ul. Styczyńskiego 2

Czeskie obiekty

1. Platforma widokowa Bezruča – Hradec nad Moravicí
2. Platforma widokowa Bezruča – Kopřivnice
3. Wieża widokowa „Blahutovice”
4. Wieża widokowa „Bílá hora”
5. Wieża widokowa „Halaška”
6. Wieża widokowa „Hošťálkovice”
7. Wieża widokowa „Kanihůra”
8. Wieża miejska „Hláška” – Opava
9. Wielki Piec nr 1 z nadbudową Bolt Tower – Ostrava
10. Wieża widokowa Nowego Ratusza – Ostrava
11. Wieża Starego Ratusza – Ostrava
12. Pomnik Śląskiego Ruchu Oporu na Ostrá hůrka Háj na Śląsku
13. Wieża widokowa „Pohoř – Olšová”
14. Wieża widokowa „Slatina”
15. Wieża widokowa „Sosnová”
16. Wieża strażnicza zamku Starý Jičín
17. Wieża widokowa „Šance” – Jakubčovice
18. Wieża widokowa „Šibenice” – Stěbořice
19. Zamek Štramberk z wieżą Trúba
20. Wieża widokowa „Těchanovická vyhlídka”
21. Wieża widokowa „Velký Javorník”
22. Wieża widokowa Veselská
23. Wieża widokowa „Vikštejn”

Punkt informacji i wydawania nagród

- i1 Opava, Turistické informační centrum, Horní náměstí 67
- i2 Ostrava, Turistické informační centrum na Nové radnici, Prokešovo náměstí 8
- i3 Kopřivnice, Informační centrum, Obránce míru 1
- i4 Odrý, Informační centrum, Masarykovo náměstí 25

Legenda

- Autostrada
- Droga ekspresowa
- Ścieżka rowerowa
- Kolej
- Rzeka
- Granica
- Punkt informacji i wydawania nagród
- CZ miasta**
 - powyżej 50 tys.
 - od 10 do 50 tys.
 - do 10 tys.
- PL miasta**
 - powyżej 50 tys.
 - od 10 do 50 tys.
 - do 10 tys.

Fundusz Mikroprojektów 2014-2020 w Euroregionie Silesia – aktualności

PRÉKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Rok 2021 był już szóstym rokiem realizacji Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska. Choć to program na okres 2014-2020, realizacja Funduszu Mikroprojektów jeszcze się nie kończy. Ponieważ od długiego czasu niesprzyjająca sytuacja epidemiczna związana z COVID-19 wpływa na realizację Funduszu i poszczególnych projektów, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, będące Instytucją Zarządzającą programem, postanowiło umożliwić Euroregionom przedłużenie czasu realizacji Funduszu, jednak maksymalnie do października 2023 roku. W niektórych osiach priorytetowych Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia wciąż dostępne są wolne środki finansowe, a więc Euroregion Silesia obecnie uzgadnia możliwość ogłoszenia ostatniego, 15. naboru w I kwartale 2022 roku, a także przedłużenie najpóźniejszego terminu zakończenia poszczególnych projektów. Aktualne informacje umieszczane są na stronach www.euroregion-silesia.pl i www.euroregion-silesia.cz.

Statystyka FM na dzień 30.11.2021 r.

- liczba naborów: **14**
- liczba złożonych wniosków: **410**
- liczba zatwierdzonych wniosków: **310**
- liczba nowych wniosków do rozpatrzenia: **31**
- całkowita wartość zatwierdzonego dofinansowania z EFRR: **5 779 487,12 EUR**

Dla poszczególnych osi Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia określono docelowe wartości wskaźników, za pośrednictwem których oceniana jest jego realizacja. Osiągnięte wartości tych wskaźników na dzień 30. 11. 2021 r. przedstawione zostały w tabeli.

Wartości programowych wskaźników produktu dla poszczególnych osi priorytetowych Funduszu mikroprojektów w Euroregionie Silesia w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska - Polska			
Wskaźniki	Docelowa wartość wskaźnika	Wartość wskaźnika na dzień 30. 11. 2021	% Wykonania
Oś priorytetowa 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia			
Liczba elementów wspólnego bogactwa kulturowego/ przyrodniczego, których stan uległ poprawie i/lub większemu wykorzystaniu	19	27	142,11%
Realizacja elementów infrastruktury udostępniającej/ zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	9	34	377,78%
Liczba zrealizowanych wspólnych transgranicznych mechanizmów/działań zmierzających do wspólnego zarządzania powiązanych elementów i/lub reagujących na wspólne wyzwania w zakresie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	33	41	124,24%
Oś priorytetowa 3: Edukacja i kwalifikacje			
Liczba uczestników wspólnych programów edukacyjnych oraz przygotowania zawodowego w celu transgranicznego wspierania zatrudnienia młodzieży, zwiększania możliwości edukacyjnych, kształcenia wyższego i przygotowania zawodowego	150	264	176,00%
Oś priorytetowa 4: Współpraca instytucji i społeczności			
Liczba partnerów włączonych we wspólne działania	374	544	145,45%

Na terenie Euroregionu Silesia stworzone są idealne warunki do współpracy transgranicznej: są tu mocne transgraniczne więzi mieszkańców, wywodzące się ze wspólnej historii Śląska, od ponad 20 lat aktywnie działa tu Euroregion Silesia z bardzo liczną bazą członkowską i doświadczonymi kadrami, podmioty zainteresowane współpracą transgraniczną mają od wielu lat możliwość korzystania ze wsparcia finansowego UE, a ponadto w postaci Strategii Rozwoju Euroregionu Silesia, opracowanej w latach 2013-2014, stworzono podstawowe ramy dla systematycznego rozwijania i wspierania działalności podmiotów podejmujących współpracę transgraniczną. By nadal rozwijać w ten sposób określone uwarunkowania, by działania transgraniczne otrzymały nowy wymiar i były kontynuowane także po 2020 roku, przygotowano projekt partnerski o nazwie „Euroregion Silesia 2021-2027 – myślimy strategicznie”.

Głównym produktem projektu będzie dokument pn. Strategia Rozwoju Euroregionu Silesia na okres 2021-2027. Nad jego opracowaniem pracują oba sekretariaty Euroregionu Silesia, wspólna grupa robocza oraz eksterniści eksperci z obu stron granicy. Podstawą dokumentu strategicznego na nowy okres jest Strategia zaktualizowana w 2019 roku. Na przestrzeni bieżącego roku dokonano weryfikacji i aktualizacji jej obszernej części analitycznej i tematycznych analiz SWOT będących podstawą części projektowej. W czerwcu 2021 roku Euroregion Silesia przeprowadził wśród prawie pięciuset respondentów badania ankietowe dotyczące programów Unii Europejskiej wspierających współpracę transgraniczną. Nieodłącznym elementem procesu opracowywania nowego dokumentu strategicznego jest także wymiana doświadczeń w zakresie euroregionalnego planowania strategicznego i pogłębienie wzajemnej współpracy wszystkich sześciu euroregionów polsko-czeskiego pogranicza. W tym celu w lipcu 2021 roku zorganizowano wyjazd studyjny przedstawicieli polskiego i czeskiego sekretariatu Euroregionu Silesia do Liberca, w ramach którego przedstawiciele Euroregionu Nisa zaprezentowali planowanie strategiczne w tym polsko-czesko-niemieckim euroregionie. Dnia 24 listopada 2021 roku odbyło się spotkanie wszystkich sześciu euroregionów polsko-czeskiego pogranicza, na którym poszczególne euroregiony przedstawiły swoje dokumenty strategiczne i wymieniły się doświadczeniami zdobytymi podczas ich opracowywania. Na zakończenie projektu opracowana Strategia oraz warunki europejskiej współpracy terytorialnej w nowym okresie zostaną zaprezentowane szerokiej opinii publicznej. Projekt finansowany jest z Funduszu Mikroprojektów Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska i będzie realizowany do lipca 2022 roku.

Dnia 29 lipca 2021 r. przedstawiciele polskiego i czeskiego sekretariatu Euroregionu Silesia spotkali się w Liberku z przedstawicielami czeskiej części Euroregionu Nisa, który posiada duże doświadczenia w zakresie euroregionalnego planowania strategicznego.

PROGRAM INTERREG CZECHY-POLSKA 2021-2027

Pod koniec czerwca 2021 roku opublikowano rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady na okres programowania 2021-2027. Od momentu opublikowania tych rozporządzeń poszczególne programy mają 6 miesięcy na przedłożenie dokumentów programowych Komisji Europejskiej do zatwierdzenia. Przygotowanie dokumentu programu Interreg Czechy-Pol-

ska 2021-2027 zakończono w lipcu 2021 roku. Obecnie trwa proces oceny oddziaływania na środowisko, w ramach którego odbędą się także konsultacje społeczne. W I kwartale 2022 roku dokument programowy zostanie przedłożony Komisji Europejskiej, a ogłoszenia pierwszych naborów można się spodziewać jesienią 2022 roku.

Zakres tematyczny programu

Oś priorytetowa 1: Zintegrowany system ratownictwa i środowisko

Współpraca służb zintegrowanego systemu ratownictwa (KSRG) - rodzaje wspieranych działań:

- środki systemowe mające na celu wzmocnienie współpracy
- szkolenia i wymiana doświadczeń, wspólne ćwiczenia i staże
- modernizacja/zakupy specjalistycznego sprzętu niezbędnego do zapobiegania i eliminacji skutków zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi

Współpraca w dziedzinie ochrony środowiska, ochrony zasobów naturalnych i zmniejszania zanieczyszczenia:

- tworzenie sieci, koordynacja, wymiana doświadczeń i monitorowanie
- działania terenowe — mające na celu ochronę i odtwarzanie lasów oraz retencję wody w terenie

Oś priorytetowa 2: Turystyka

- wsparcie dla tworzenia nowych, lub rozwoju istniejących elementów turystyki
- łączenie i tworzenie produktów turystycznych oraz ich promocja
- działania towarzyszące związane z rozwojem turystyki

Oś priorytetowa 3: Transport

- remonty transgranicznych mostów drogowych

- modernizacja transgranicznych linii kolejowych
- modernizacja transgranicznych połączeń drogowych
- cyfryzacja w transgranicznym transporcie drogowym i kolejowym

Oś priorytetowa 4: Współpraca instytucji i mieszkańców

Poprawa efektywności administracji publicznej

- wspólne opracowania, koncepcje i strategie, wymiana informacji, danych i wiedzy itp.

Budowanie wzajemnego zaufania

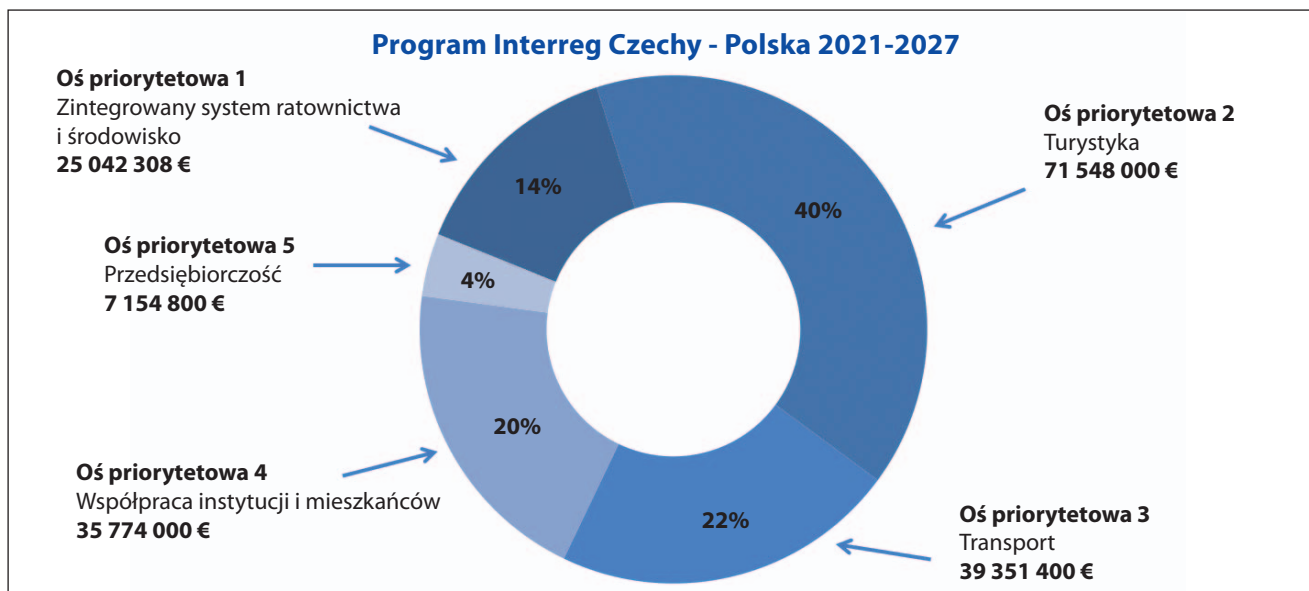
- Wspieranie współpracy instytucji
- Projekty typu people-to-people

Oś priorytetowa 5: Przedsiębiorczość

- transgraniczne usługi dla przedsiębiorców w celu rozszerzenia ich działalności poza granicę (doradztwo, tworzenie sieci, pomoc przy wchodzeniu na rynek w drugim kraju itp.)
- transgraniczne usługi dla przedsiębiorców w celu poprawy dostępu do innowacji i usług badawczych/badawczo-rozwojowych (transgraniczne udostępnianie usług badawczych)

Budżet programu

Całkowita alokacja z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi **178 870 508 EUR**.

Fundusz Małych Projektów

Także w nowym programie Interreg Czechy-Polska 2021-2027 mniejsze projekty będą finansowane za pośrednictwem **Funduszu Małych Projektów**, przy czym dla niektórych typów małych projektów będą wprowadzone uproszczone formy finansowania w postaci ryczałtów. Pierwszy raz w historii instrument umocowany jest w artykule 25 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Interregu, dzięki czemu Fundusz Małych Projektów będzie pełnoprawnym

instrumentem programów współpracy transgranicznej. Fundusze Małych Projektów będą mogły być realizowane w osi priorytetowej 1 (tylko środowisko), 2 (turystyka) i 4 (współpraca instytucji i mieszkańców), przy czym zakres funduszy w poszczególnych euroregionach będzie bazował na ich strategiach euroregionalnych. Obecnie trwają uzgodnienia z euroregionami dotyczące kształtu funduszy małych projektów i sposobów ich zarządzania.

ZNANE RODY POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Poznając – poprzez podróże – różnorakie zakątki Górnego Śląska podziwiamy nie tylko wspaniałą przyrodę, ale także dziedzictwo materialne i kulturowe poprzednich pokoleń. W bardzo dużym stopniu wpływ na rozwój tego dziedzictwa mieli wielcy właściciele ziemscy, którymi były rody arystokratyczne

i szlacheckie, a w XIX wieku już także przemysłowcy. Na obszarze Krainy Górnej Odry było tych rodów sporo, można dla przykładu wymienić książąt von Ratibor, hrabiów von Saurma-Jeltsch, Gaschinów, Donnersmarcków, Lichnowskich, Rothschildów i Eichendorffów.

Jednym z najbardziej znaczących rodów na Górnym Śląsku był **ród Lichnowskich**. Ta zyskująca na znaczeniu już od XV w. rodzina miała wielki wkład w rozwój gospodarczy i kulturalny tej części Górnego Śląska, pozostawiając po sobie liczne ślady kultury materialnej w postaci rezydencji, kościołów czy obiektów gospodarczych, ale także ślady aktywności kulturalnej. Najbardziej znaczącą postacią rodu był Karl Max von Lichnowsky – ambasador Cesarstwa Niemieckiego w latach 1912-1914, jedyny dyplomata niemiecki sprzeciwiający się dążeniem do wybuchu wojny, a jednocześnie znakomity władca dbający o rozwój swojego rodowego majątku przy zachowaniu godnych warunków pracy swoich pracowników. Kolejnym znanym przedstawicielem rodu był Feliks von Lichnowsky – polityk, wojskowy, publicysta, pierwszy wybrany w wyborach poseł ziemi raciborskiej do parlamentu we Frankfurcie nad Menem, gdzie też zginął tragicznie zamordowany.

Drugim rodem, o którym należy wspomnieć to **Rothschildowie**. Salomon M. Rothschild, z wiedeńskiej gałęzi znanej na całym świecie rodziny żydowskich bankierów, w I połowie XIX w. zainteresował się tą częścią Górnego Śląska i zakupił dobra m.in. w Szilerzowicach i Chałupkach.

Kompleks pałacowy w Hradcu nad Moravicí (Grodziec nad Morawicą) obejmuje Biały Pałac, neogotycki Czerwony Pałac z główną bramą wejściową (na zdjęciu) oraz park w stylu angielskim. Właścicielami hradeckiej posiadłości było w historii ośmioro książąt i hrabiów Lichnowskich sześciu pokoleń.

Herb rodziny Rothschildów

A poprzez swoje inwestycje w Ostrawie stał się motorem (dla) rozwoju przemysłu i kształtowania życia społecznego i kulturalnego całego regionu. Do jego zasług należy m.in. budowa Kolei Północnej Cesarza Ferdynanda łączącej Wiedź z Krakowem, a przechodzącej przez Bogumin. Z zupełnie innych powodów słynny jest trzeci z prezentowanych rodów. **Eichendorffowie** obecni są na obszarze Krainy Górnej Odry od XVII wieku. Byli właścicielami m.in. Krawarza, Szilerzowic i Łubowic. Najbardziej znanym reprezentantem rodu jest Joseph von Eichendorff – śląski/niemiecki prozaik, poeta i dramaturg epoki romantyzmu. Jego poezją, do dziś popularną na całym świecie, zainteresowali się zwłaszcza kompozytorzy. Wiersze poety doczekały się ponad 500 muzycznych opracowań.

Historia pałacu w Šilheřovicach (Szilerzowicach) trwa od końca XVIII wieku, gdy ród Eichendorffów zlecił w miejscu wcześniejszej renesansowej twierdzy budowę pałacu. Początkowo był to obiekt klasycystyczny, który został przebudowany w stylu pseudobarokowym. Od 1844 do 1945 roku posiadłość należała do rodziny Rothschildów.

Wędrując po szlakach Krainy Górnej Odry warto zainteresować się głębiej nie tylko wspomnianymi przedstawicielami lokalnych ziemskich elit, ale także innymi postaciami, które wywarły znaczący wpływ na rozwój i obecny kształt społeczno-gospodarczy i kulturowy regionu.